

Gelişim Ligi Futbolcularının Göreceli Yaş Etkisinin İncelenmesi: Türkiye U19 Elit A Ligi Örneği

Bahadır BAYARSLAN [Sorumlu Yazar]

İstanbul Topkapı Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, bhdrbyrsln@gmail.com

Ali ÇEVİK

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, alicevik1020@gmail.com

Erden OR

İstanbul Topkapı Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, drerdenor@gmail.com

Makale Geliş Tarihi: 16.05.2023

Makale Kabul Tarihi: 18.06.2023

Makale Yayın Tarihi: 30.06.2023

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi futbolcularında göreceli yaş etkisinin olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. **Materyal & Metot:** Araştırmanın modelinde; “Temel Nitel Araştırma” tekniği, veri toplama aracında “Döküman İncelemesi” metodu ve analizinde ise betimsel analiz biçimi olan Miles-Huberman analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini; Türkiye Futbol Federasyonu Gelişim Liglerinde yer alan U19 Elit Ligi lisanslı futbolcuları, örneklemini ise U19 Elit A Ligi takımlarının futbolcuları oluşturmuştur. Örneklem belirlenirken yoğunluk örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Yoğunluk örnekleme, olağandışının aksine araştırmaya konu edinilen ve en zengin bilgileri kapsayan örneklerdir. Yoğunluk örneklemini genellikle heuristik yaklaşımı içeren çalışmalarda kullanılmaktadır. Heuristik yaklaşım, bireylerin tecrübelerini araştıran kişi ile olgular arasındaki öznel ve yaratıcı ilişkiler kurabilmesini sağlayan tek araştırma yaklaşımı olarak kabul edilmektedir. **Bulgular:** U19 Elit A Ligi futbolcuları doğum tarihleri baz alınarak incelenmiştir. Toplam 25 futbol kulübü ve 681 Elit A ligi futbolcuları doğum tarihleri baz alınarak incelenmiştir. **Sonuç:** 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi’nde yer alan bütün takımların oyuncu kadrolarında “Göreceli Yaş Etkisi” durumundan etkilenme durumunun var olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Gelişim Ligi, Takım, Futbolcu, Göreceli Yaş Etkisi

Examining the Relative Age Effect of Development League Players: The Case of Türkiye U19 Elite A League

ABSTRACT

Purpose: In this study, it is aimed to reveal whether there is a relative age effect in 2022-2023 Season Turkey U19 Elite A League football players. **Material & Method:** In the model of the research; The "Basic Qualitative Research" technique, the "Document Analysis" method in the data collection tool and the Miles-Huberman analysis method, which is a descriptive analysis method, were used in the analysis. The universe of the study; The licensed players of the U19 Elite League in the Turkish Football Federation Development Leagues, the sample consisted of the players of the U19 Elite A League teams. While determining the sample, the density sampling method was preferred. Density samples, contrary to the unusual, are the samples that are the subject of the research and that contain the richest information. Density sampling is generally used in studies involving the heuristic approach. The heuristic approach is accepted as the only research approach that enables individuals to establish subjective and creative relationships between the person researching their experiences and the facts. **Findings:** U19 Elite A League football players were examined based on their date of birth. A total of 25 football clubs and 681 Elite A league players were examined based on their dates of birth. **Result:** It has been observed that all teams in the 2022-2023 Season Turkish U19 Elite A League are affected by the "Relative Age Effect" in the players.

Keywords: Football, Development League, Team, Footballer, Relative Age Effect

GİRİŞ

Futbol, öğrenmesi ve ustalaşması en zor oyunlardan biridir. Rakiplerin baskısına rağmen vücudun çeşitli bölgelerini kullanarak topu kontrol etmek ve hareket ettirmek için gereken beceri ve teknikler bütünüdür. Ayrıca futbol, uzun bir uygulama ve eğitim sürecini kapsamaktadır (Bayarslan ve Yorulmazlar, 2022). Bireylerin futbolu üst seviyelere taşıyabilmek ve profesyonelliğe adım atabilmesi için futbol akademilerine ihtiyaçları vardır. Çünkü profesyonel futbol akademilerinin temel amacı, yetenekli genç oyuncuları belirlemek ve geliştirmektir (Cumming ve diğ., 2018). Özellikle de profesyonel futbol takımlarının, yetenekli futbolcuları belirlerken dikkat ettiği özelliklerden birisi ise oyuncuların doğum yılı ve ayıdır. Böylelikle futbol gibi takım sporlarına katılan çocuklar veya gençlerin, kronolojik yaşlarına göre gruplandırılması amaçlanmaktadır. Bu yöntem, spora özgü becerilerin kazanılmasına yönelik gelişimsel olarak uygun öğretimi sağlamak için en kolay ve en yaygın uygulamadır (Jones, Visek, Barron, Hyman ve Chandran, 2019). Uygulamanın gerçekleşmesine olanak sağlayan olgulardan bir tanesi ise göreceli yaş etkisidir. Doğum yılında erken doğan oyuncuları seçmeye yönelik bu durum, göreceli yaş etkisi olarak adlandırılmıştır. Kısacası göreceli yaş etkisi, yılın ilk aylarında çeşitli spor dallarında belirli bir yaş grubu için belirli bir tarihten önce doğan sporcuların bu tarihten sonra doğanlara göre daha fazla temsil edilmesini ifade eder (Bezuglov ve diğ., 2023). Yılın başında doğanlara fayda sağlayan göreceli yaş farklılıklarının etkisi, oyuncuların zihinsel ve fiziksel olarak olgunlaştıkça azalma eğiliminde olduğunu göstermektedir (Gibbs, Jarvis ve Dufur 2012; McCarthy, Collins ve Court, 2016). Futbolda, altyapı kategorilerindeki oyuncuların çoğu yılın ilk aylarında sadece küçük bir yüzdesi son aylarda doğmaktadır (Rabelo ve diğ., 2016). Göreceli yaş etkisi ile ilgili literatür incelendiğinde; Höner, Leyhr ve Kelava (2017), yaş grubuna bağlı olarak Almanya'daki genç akademi oyuncularının %66-69'unun ve hatta Alman genç milli oyuncularının %72-81'inin yılın ilk yarısında doğduğunu tespit etmişlerdir. Hurley, Comstock, Haile ve Beyer (2019), Avrupa'daki gelişim futbol takımlarının 17 yaş altı ile 21 yaş altı oyuncular arasında önemli düzeyde göreceli yaş etkisinin olduğunu gözlemlemişlerdir. Jackson ve Comber (2020), U8 İngiltere Premier Ligi akademi oyuncularının doğum tarihi dağılımlarını U8 bölgesel taban oyuncularıyla karşılaştırmıştır. Akademi oyuncularının %57'si seçim yılının ilk çeyreğinde doğmuşken, amatör taban oyuncuları için bu oranı %30 olarak bulmuşlardır. Doncaster ve arkadaşları (2020), FC Barcelona akademisindeki erkek futbolcuların %53'ünün yılın ilk çeyreğinde doğduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla bir seçim yılının ilk çeyreğinde veya ilk döneminde doğanların lehine doğum tarihi dağılımındaki durum, profesyonel futbol

akademilerindeki tüm yaş gruplarında tutarlı görünmektedir (Del Campo, Vicedo, Villora, ve Jordan 2010; Lovell, Towlson, Parkin, Portas, Vaeyens ve Cobley 2015). Yapılan bu çalışmalar, seçim yılının ilk altı ayında doğan kişilerin genç takım seçiminde önemli ölçüde fazla temsil edildiğini göstermektedir (Helsen, Van Winckel ve Williams 2005). Bu çalışma; profesyonel futbol takımların akademi gruplarındaki oyuncu seçimlerinde, milli takım kadrolarına oyuncularını dâhil etmede ve a takımlara transferlerinde yaş aralığını göz önünde bulundurmaları açısından önem arz etmektedir. Araştırmamızda; 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi futbolcularının göreceli yaş etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL & METOT

Araştırmada, 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi futbolcularında göreceli yaş etkisinin olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, “Temel Nitel Araştırma Modeli” kullanılmıştır. Temel nitel araştırmalar; dilbilim, felsefe, antropoloji, sosyoloji gibi farklı disiplin alanlarıyla birlikte sağlık, spor, eğitim gibi vb. birçok alan üzerinde uygulanabilen bir yöntem çeşididir. Bu yöntemin amacı; kişilerin davranışlarını buldukları ortam içerisinde anlama ve anlamlandırma çalışmalarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Temel nitel araştırmayı sağlayan yürütücü, bireylerin hayatlarını nasıl yorumlayabildiğini, yaşadıkları dünyayı ne şekilde inşa edebildiklerini ve kazandıkları deneyimlere ne anlamlar katabildiklerini araştırmaktadır. Temel nitel araştırma; insanların oluşumu sağladığı anlamları ortaya çıkarmak ve bu anlamları yorumlamak amacı gütmektedir (Merriam, 2013).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Türkiye Futbol Federasyonu Gelişim Liglerinde yer alan U19 Elit Ligi lisanslı futbolcuları, örneklemini ise Türkiye U19 Elit A Liginde yer alan takımlardaki 681 oyuncu oluşturmuştur. Örneklemenin belirlenmesinde yoğunluk örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yoğunluk örnekleme, olağandışının aksine araştırmaya konu edinilen ve en zengin bilgileri kapsayan örneklerdir (Morgan ve Morgan, 2008). Yoğunluk örneklemini genellikle heuristik yaklaşımı içeren çalışmalar kullanmaktadır (Mays ve Pope, 2000). Heuristik yaklaşımda amaç; olguların ve olayların doğasında yer alan bilgilerin araştırmacının deneyimleriyle, öznel açıklamalarıyla keşfedilebilir ve anlamlandırılabilir hâle getirilmesidir (Denzin ve Lincoln, 2008). Heuristik yaklaşım, bireylerin tecrübelerini araştıran kişi ile olgular arasındaki öznel ve

yaratıcı ilişkiler kurabilmesini sağlayan tek araştırma yaklaşımı olarak kabul edilmektedir (West, 2001).

Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Çalışmanın içeriği ilgili literatür, akademik veri tabanlarıyla birlikte çeşitli üniversitelerin kütüphanelerinden elde edilmiştir. Bulgular kısmında yer alan futbolcuların verilerine ise kamuoyuna açık olan TFF 2023 (<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=1526> Erişim tarihi: 01.05.2023) ve InStat 2023 (<https://football.instatscout.com/> Erişim tarihi: 01.05.2023) resmi web sayfalarından erişim sağlanmıştır. Araştırmanın veri toplama aracında; “Doküman İncelemesi” tekniği kullanılmıştır. Bu desen, çalışmanın hedefleri arasında yer alan her türlü bilgi, görsel ve yazılı materyal verilerini kapsamaktadır. Merriam (2013)’e göre bir nitel araştırmada kullanabilecek dört farklı doküman vardır. Bunların birincisi ve ikincisi; kamu kayıtları ve kişisel evraklar, üçüncüsü; kültürel olarak sayılan popüler dokümanlar, dördüncüsü ise resimler, videolar ve filmleri içeren görsel dokümanlardır. Bu çalışmada yer alan veriler; birincisi olan kamu kayıtlarıdır.

Araştırmanın Veri Analizi

Araştırmanın veri analizinde betimsel analiz biçimi olan Miles-Huberman analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda Miles ve Huberman modeli nitel veri analizi esasta üç adımda gerçekleştirilir: İlk aşamada veri azaltımı yer almaktadır. Veri azaltımı; araştırma sonunda elde edilen verilerin seçilmesi, incelenmesi, basite indirgenmesi, özetlenip dönüştürülmesidir. İkinci aşamada veri gösterimi yapılmaktadır. Veri gösterimi; sonuçların ortaya konması için toplanan verilerin düzenlenmiş halini oluşturmaktır. Üçüncü aşama ise sonuç çıkarma/doğrulama. Sonuç çıkarma/doğrulama; olay ve nesnel arasındaki nedensel ilişkileri, örüntüleri ve olası yapıları ortaya çıkarma ile birlikte sonuçları geçerlik bakımından test etmedir (Miles ve Huberman, 2016). Araştırma sürecinin başında belirsiz bir biçimde olan ve verilerin içinde saklı bir biçimde duran gerçeklik son aşamada keşfedilmekte ve gün yüzüne çıkarılmaktadır. Ayrıca, bu araştırmada 'Gömülü Teori' olarak bilinen teori ile birlikte mevcut veri analizine temel oluşturmak amaçlanmıştır. Bu analiz türü Glaser ve Strauss (2006) tarafından geliştirilmiştir. Gömülü teori hem bir araştırma stratejisi hem de bir veri analiz yöntemi olarak kullanılmaktadır. Günümüzde nitel araştırma yöntemi için en etkileyici paradigma olarak adlandırılmaktadır (İlgar ve İlgar, 2013). Gömülü teoride, veri toplama ve veri analizi birbiriyle doğrudan ilişkilidir. Toplanan her veri bir sonraki veri ile doğrudan karşılaştırılır ve bu şekilde en yaygın veriye ulaşılan kadar karşılaştırmaya devam edilir. Gömülü teori yöntemi, gömülü

verilerden elde edilen teoriler oluşturmak amacıyla nitel verileri toplamak ve analiz etmek için geliştirilmiş sistematik ancak esnek yönergelerden oluşur (Charmaz, 2006). Gömülü kuramda veri analizi, temel betimlemelerle başlayan, kavramsal düzenlemeyle devam eden ve kuramlaştırmaya götüren iyi tanımlanmış bir süreçtir (Patton, 2002). Gömülü kuram, nitel araştırmaların nicel standartlara göre değerlendirilmesini sağlayarak nitel yaklaşım için bilim dünyasına sunulan bir duruma dönüşmüştür (Atkinson, 1997).

Araştırmanın Etiği

Çalışmanın etik kurul onayı, İstanbul Topkapı Üniversitesi Akademik Araştırma ve Yayın Etiği Komisyonu 2023/03 E-49846378-302.14.1-2300002932 sayılı kararı ile alınmıştır.

BULGULAR

***Tablo 1.** 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi göreceli yaş etkisi sporcu sayıları (<https://www.tff.org> ve <https://www.instatcout.com> , erişim tarihi: 1.5.2023)*

Takım	Sporcu Sayısı	İlk 6 Ay Doğumlu	Son 6 Ay Doğumlu
Adana Demirspor A.Ş.	23	18	5
Altınordu	19	13	6
Ankaraspor	31	21	10
Arabam.com Konyaspor	24	18	6
Atakaş Hatayspor	22	12	10
Beşiktaş A.Ş.	29	21	8
Bitexen Giresunspor	33	25	8
Bursaspor	29	23	6
Corendon Alanyaspor	31	21	10
Demir Grup Sivasspor	21	16	5
Dyorex Boluspor	21	13	8
Fenerbahçe A.Ş.	27	20	7
Fraport Tav Antalyaspor	28	21	7
Galatasaray A.Ş.	30	22	8
Gaziantep FK A.Ş.	27	20	7
Göztepe A.Ş.	29	19	10
Hangi Kredi Ümraniyespor	33	19	14

İstanbulspor A.Ş.	20	14	6
Kasımpaşa A.Ş.	22	14	8
Medipol Başakşehir FK	26	19	7
MKE Ankaragücü	25	23	2
Trabzonspor A.Ş.	35	28	7
Vavacars Fatih Karagümrük	41	22	19
Yeni Malatyaspor	24	14	10
Yukatel Kayserispor	31	23	8
Toplam	681	479	202

Tablo 1’de, 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi’nde yer alan 25 takım ve 681 futbolcu incelenmiştir. Seçim yılının ilk yarısında doğan futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan futbolculardan sayıca üstün olduğu görülmüştür.

Tablo 2. 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi Futbol Takımları göreceli yaş etkisi durumu

Takım	GYE Var	GYE Yok
Adana Demirspor A.Ş.	✓	
Altınordu	✓	
Ankaraspor	✓	
Arabam.com Konyaspor	✓	
Atakaş Hatayspor	✓	
Beşiktaş A.Ş.	✓	
Bitexen Giresunspor	✓	
Bursaspor	✓	
Corendon Alanyaspor	✓	
Demir Grup Sivasspor	✓	
Dyorex Boluspor	✓	
Fenerbahçe A.Ş.	✓	
Fraport Tav Antalyaspor	✓	
Galatasaray A.Ş.	✓	

Gaziantep FK A.Ş.	✓
Göztepe A.Ş.	✓
Hangi Kredi Ümraniyespor	✓
İstanbulspor A.Ş.	✓
Kasımpaşa A.Ş.	✓
Medipol Başakşehir FK	✓
MKE Ankaragücü	✓
Trabzonspor A.Ş.	✓
Vavacars Fatih Karagümrük	✓
Yeni Malatyaspor	✓
Yukatel Kayserispor	✓

Tablo 2’de, 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi’nde yer alan 25 takım incelenmiştir. U19 Gelişim Elit A Ligi takım kadroları içerisinde yer alan futbolcuların doğum tarihleri baz alınarak incelendiğinde, 25 takımın tamamında göreceli yaş etkisinden etkilenme durumunun var olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 1. 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi Futbol Takımları göreceli yaş etkisi grafiği

Şekil 1’de, seçim yılının ilk 6 ayında doğan 479 futbolcunun, yılın son 6 ayında doğan 202 futbolcudan sayıca üstün olduğu görülmüştür. 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi takım oyuncularını için, yılın ilk yarısında doğan oyuncuların genel dağılım içerisinde %70’lik payı oluşturduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada, 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi futbolcularında göreceli yaş etkisinin olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Tablo 1'e bakıldığında; U19 Elit A Ligi'ne katılan toplam 25 takım ve 681 futbolcu incelenmiştir. Seçim yılının ilk 6 ayında doğan 479 futbolcudan, yılın son 6 ayında doğan ise 202 futbolcudan oluşmuştur. Seçim yılının ilk yarısında doğan futbolcu sayısının, yılın ikinci yarısında doğan futbolculardan sayıca üstün olduğu görülmüştür. Tablo 2'ye bakıldığında; U19 Elit A Ligi takım halinde bütünsel olarak incelenmiştir. U19 Gelişim Elit A Ligi takım kadroları içerisinde yer alan futbolcuların doğum tarihleri baz alınarak incelendiğinde, 25 takımın tamamında göreceli yaş etkisinden etkilenme durumunun var olduğu anlaşılmıştır. Şekil 1 incelendiğinde ise Türkiye U19 Elit A Ligi takım oyuncuları için, yılın ilk 6 ayı içerisinde doğan oyuncuların genel dağılım içerisinde %70'lik payı, yılın son altı ayı içerisinde doğan oyuncuların ise %30'luk payı oluşturduğu görülmüştür. Dolayısı ile göreceli yaş etkisi durumunun varlığı net bir şekilde görülmektedir.

Çalışmamızın sonuçları ile literatürdeki araştırmaların sonuçları benzerlik göstermektedir. Doyle ve Bottomley (2018), yaptıkları çalışmada; UEFA 19 Yaş Altı Gençler Liginde yer alan futbolcuların göreceli yaş etkisini araştırmışlardır. Araştırmanın sonunda; UEFA 19 Yaş Altı Gençler Liginde yer alan futbolcular arasında yüksek düzeyde göreceli yaş etkisinin olduğunu bulmuşlardır. Brustio, Lupo, Ungureanu, Frati, Rainoldi ve Boccia (2018), İtalyan şampiyonalarında yarışan ve U15, U16, U17, Primavera ve SeriA kategorilerinde yer alan 2051 oyuncu üzerine yaptıkları çalışmada tüm liglerde göreceli yaş etkisinin olduğunu tespit etmişler. Özellikle ilk çeyrekte doğan gelişim ligi oyuncularının SeriA ligine yükselme şanslarının diğer aylarda doğan oyunculara göre iki kat daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca göreceli yaş etkisinin forvet oyuncularından ziyade daha çok savunma oyuncularını etkilediğini söylemişlerdir. Rubajczyk ve Rokita (2018), Polonya liginde U17-U21 takımlarında futbol oynayan 395 oyun üzerinde bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın sonucunda; U17-U21 takımların kadrolarında yer alan futbolcular arasında göreceli yaş etkisinin olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Cumming ve diğ., (2018), 4 İngiliz futbol akademisi oyuncu grubundan oluşan U11-U16 gruplarındaki toplamda 171 kişi üzerinde araştırma yapmışlardır. Sonuç olarak; tüm gruplarda göreceli yaş etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Tribolet ve arkadaşları (2019), Avustralya U10-U12, U13-U15, U16-U19 akademi liglerinde oynayan futbolcuların göreceli yaş etkisini incelemişlerdir. Sonuç olarak; tüm liglerde oynayan

futbolcular arasında göreceli yaş etkisinin anlamlı bir farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Ayrıca göreceli yaş etkisinin U10-U12 kategorilerinde yer alan futbolcular üzerinde daha belirgin olduğunu ifade etmişlerdir. Doyle ve Bottomley (2019), Avrupa'nın 5 büyük elit liginde ki futbolcularda göreceli yaş etkisinin olup olmadığını araştırmışlardır. Çalışma sonucunda; göreceli yaş etkisinin olduğu ve yılın ilk yarısında doğan futbolcuların Avrupa profesyonel futbolunun üst kademelerine ulaşma olasılığının, yılın hemen sonunda doğan oyunculara göre neredeyse iki buçuk kat daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Li ve arkadaşları (2020), Çin'de U20 erkek, U18 erkek, yetişkin kadın ve U18 kadın futbolcuların göreceli yaş etkisini incelemişlerdir. Araştırmanın sonunda; tüm yaş gruplarında göreceli yaş etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir. Perez-Gonzalez ve arkadaşları (2020), İspanya, İtalya, İngiltere, Almanya ve Fransa da oynayan elit lig oyuncularını üzerinde göreceli yaş etkisinin olduğunu ortaya çıkarmışlardır fakat göreceli yaş etkisinin futbolcuların piyasa değerini etkilemediğini belirtmişlerdir. Götze ve Hoppe (2021), Elit Alman futbolunda göreceli yaş etkisini incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda; U19 yaş altı erkek futbolcuların göreceli yaş etkileri, istatistiksel açıdan anlamlı ve büyük bir etki gösterdiğini belirtmişlerdir. Romann, Javet, Cobby ve Born (2021), 11.738 genç erkek futbolcunun yaş kategorisi, doğum tarihi ve piyasa değerlerini araştırmıştır. Çalışmanın sonucunda; tüm genç ligi kategorilerinde göreceli yaş etkisinin olduğunu ve en çok U18 oyuncularında görüldüğünü belirtmişlerdir. Figueiredo ve diğerleri (2022), Brezilyalı elit futbolcularda göreceli yaş etkisinin oluşumunu araştırmıştır. Üst düzey kategorisindeki kaleciler hariç, her iki müsabaka düzeyinde ve tüm oyun pozisyonlarında elit Brezilyalı futbolcularda U-20 ve üst yaş kategorilerinde göreceli yaş etkisinin yaygın olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak; yaptığımız çalışmada, 2022-2023 Sezonu Türkiye U19 Elit A Ligi'nde yer alan bütün takımların oyuncu kadrolarında "göreceli yaş etkisi" durumundan etkilenme durumunun var olduğu görülmüştür.

Öneriler

- Türkiye gelişim liglerinde yer alan U19, U17, U16, U15, U14, U13, U12, U11, U10 kategorilerindeki futbolcuların göreceli yaş etkisi incelenebilir.
- Türkiye'de yer alan gelişim liglerinin futbolcuları ile diğer ülkelerin gelişim ligi futbolcularının göreceli yaş etkisi durumları karşılaştırılabilir.
- Türkiye genç milli takımlarına seçilen futbolcularda göreceli yaş etkisi olup olmadığı araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Atkinson, P. (1997). Narrative turn or blind alley?. *Qualitative Health Research*, 7(3), 325-344.
- Bayarlan, B., & Yorulmazlar, M. M. (2022). Investigation of coaching experience periods of UEFA European Football Champion National team head coaches. *Mediterranean Journal of Sport Sciences*, 5(Special Issue 2), 1092-1100.
- Bezuglov, E., Morgans, R., Butovskiy, M., Emanov, A., Shagiakhmetova, L., Pirmakhanov, B., ... & Lazarev, A. (2023). The relative age effect is widespread among European adult professional soccer players but does not affect their market value. *Plos One*, 18(3), e0283390.
- Brustio, P. R., Lupo, C., Ungureanu, A. N., Frati, R., Rainoldi, A., & Boccia, G. (2018). The relative age effect is larger in Italian soccer top-level youth categories and smaller in Serie A. *PloS One*, 13(4), e0196253.
- Cumming, S. P., Searle, C., Hemsley, J. K., Haswell, F., Edwards, H., Scott, S., ... & Malina, R. M. (2018). Biological maturation, relative age and self-regulation in male professional academy soccer players: A test of the underdog hypothesis. *Psychology of Sport and Exercise*, 39, 147-153.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative Analysis*. London: SAGE.
- Del Campo, D. G. D., Vicedo, J. C. P., Villora, S. G., & Jordan, O. R. C. (2010). The relative age effect in youth soccer players from Spain. *Journal of Sports Science & Medicine*, 9(2), 190.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2008). *The landscape of qualitative research*, (Vol 1, pp.125-126). Sage.
- Doncaster, G., Medina, D., Drobnic, F., Gómez-Díaz, A. J., & Unnithan, V. (2020). Appreciating factors beyond the physical in talent identification and development: insights from the FC Barcelona sporting model. *Frontiers in Sports and Active Living*, 2, 91.
- Doyle, J. R., & Bottomley, P. A. (2018). Relative age effect in elite soccer: More early-born players, but no better valued, and no paragon clubs or countries. *PloS One*, 13(2), e0192209.
- Doyle, J. R., & Bottomley, P. A. (2019). The relative age effect in European elite soccer: A practical guide to Poisson regression modelling. *PloS One*, 14(4), e0213988.
- Figueiredo, L., Gomes, L., Silva, D., Gantois, P., Fialho, J., Fortes, L., & Fonseca, F. (2022). The relative age effect in Brazilian elite soccer depending on age category, playing position, and competitive level. *Human Movement*, 23(2), 112-120.
- Gibbs, B. G., Jarvis, J. A., & Dufur, M. J. (2012). The rise of the underdog? The relative age effect reversal among Canadian-born NHL hockey players: A reply to Nolan and Howell. *International Review for the Sociology of Sport*, 47(5), 644-649.
- Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (2006). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. USA: Aldine Transaction.
- Götze, M., & Hoppe, M. W. (2021). Relative age effect in elite german soccer: influence of gender and competition level. *Frontiers in Psychology*, 11, 587023.
- Helsen, W. F., Van Winckel, J., & Williams, A. M. (2005). The relative age effect in youth soccer across Europe. *Journal of Sports Sciences*, 23(6), 629-636.
- Höner, O., Leyhr, D., & Kelava, A. (2017). The influence of speed abilities and technical skills in early adolescence on adult success in soccer: A long-term prospective analysis using ANOVA and SEM approaches. *PloS One*, 12(8), e0182211.
- Hurley, E., Comstock, B. A., Haile, L., & Beyer, K. S. (2019). Relative age effect in collegiate soccer: Influence of nationality, playing position, and class. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 33(12), 3295-3301.

- Ilgar, M. Z., Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (Temellendirilmiş Kuram). *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 197-247.
- InStat (2023). <https://football.instatscout.com/> (Erişim tarihi: 01.05.2023)
- Jackson, R. C., & Comber, G. (2020). Hill on a mountaintop: A longitudinal and cross-sectional analysis of the relative age effect in competitive youth football. *Journal of sports sciences*, 38(11-12), 1352-1358.
- Jones, C., Visek, A. J., Barron, M. J., Hyman, M., & Chandran, A. (2019). Association between relative age effect and organisational practices of American youth football. *Journal of Sports Sciences*, 37(10), 1146-1153.
- Li, Z., Mao, L., Steingröver, C., Wattie, N., Baker, J., Schorer, J., & Helten, W. F. (2020). Relative age effects in Elite Chinese soccer players: Implications of the 'one-child' policy. *Plos One*, 15(2), e0228611.
- Lovell, R., Towlson, C., Parkin, G., Portas, M., Vaeyens, R., & Copley, S. (2015). Soccer player characteristics in English lower-league development programmes: The relationships between relative age, maturation, anthropometry and physical fitness. *PloS One*, 10(9), e0137238.
- Mays, N., & Pope, C. (2000). Assessing quality in qualitative research. *Bmj*, 320(7226), 50-52.
- McCarthy, N., Collins, D., & Court, D. (2016). Start hard, finish better: further evidence for the reversal of the RAE advantage. *Journal of Sports Sciences*, 34(15), 1461-1465.
- Merriam, S. B. (2013). Turan, S. (Edt.), *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber* (1. Baskı., ss 250-280), Nobel Yayınları.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2016). JS (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook*.
- Morgan, D. L., & Morgan, R. K. (2008). *Single-case research methods for the behavioral and health sciences*. (Vol 1, pp. 85-96), Sage publications.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Rabelo, F. N., Pasquarelli, B. N., Matzenbacher, F., Campos, F. A. D., Osiecki, R., Dourado, A. C., & Stanganelli, L. C. R. (2016). The relative age effect on the categories of Brazilian soccer: selection criteria or a population trend?. *Revista Brasileira de Ciências do Esporte*, 38, 370-375.
- Perez-Gonzalez, B., Fernandez-Luna, A., Castillo, D., & Burillo, P. (2020). Are European soccer players worth more if they are born early in the year? Relative age effect on player market value. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(9), 3301.
- Romann, M., Javet, M., Copley, S., & Born, D. P. (2021). How relative age effects associate with football players' market values: indicators of losing talent and wasting money. *Sports*, 9(7), 99.
- TFF (2023). <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=1526> (Erişim tarihi: 01.05.2023).
- Tribolet, R., Watsford, M. L., Coutts, A. J., Smith, C., & Fransen, J. (2019). From entry to elite: The relative age effect in the Australian football talent pathway. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 22(6), 741-745.
- West, W. (2001). Beyond grounded theory: the use of a heuristic approach to qualitative research. *Counselling and Psychotherapy Research*, 1(2), 126-131.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı, ss. 120-145). Seçkin Yayınları.